

№ 17- 333
19 червня 2017 року

Міністру фінансів України
Данилюку О.О.

Щодо введення моделі податку
на виведений капітал

Шановний Олександре Олександровичу!

Від імені Ради директорів Американської торгівельної палати в Україні (далі - Палата) та компаній-членів Палати засвідчуємо Вам свою глибоку повагу та звертаємося з наступним.

За останні кілька років багато експертів і груп заохочують Парламент України ввести модель податку на прибуток підприємства, що базується на розподілі дивідендів (податок на виведений капітал). Ця пропозиція має намір замінити існуючий податок на прибуток підприємства (ПНПП) разом з податком на виведені дивіденди на податок на прибуток тільки з їх розподілу. Американська торгівельна палата в Україні та компанії-члени мають певні занепокоєння, пов'язані з введенням податку на виведений капітал (ПНВК) в Україні, а саме:

1. Введення ПНВК може збільшити податкове навантаження на прозорий бізнес в Україні.

Введення моделі ПНВК може привести до значної втрати податкових надходжень державного бюджету України, так як ПНПП (в т.ч. і податок на доходи нерезидентів з джерел виплати з України) будуть скасовані. Україні необхідно буде шукати інші інструменти для компенсації очікуваних втрат бюджету. Швидше за все, компенсація дефіциту бюджету буде здійснена за рахунок непрямих податків (наприклад, ПДВ, акцизний податок). Це приведе до збільшення податкового навантаження на прозорий бізнес, що здійснює господарську діяльність в Україні, які повинні будуть платити непрямі податки за вищими ставками (незалежно від їх рентабельності).

Крім того, модель ПНВК може спонукати окремих власників здійснювати свою комерційну діяльність через юридичних осіб, шукаючи податкові відстрочки. Цей «перехід» може спричинити значні втрати бюджету, які, знову-таки, швидше за все, будуть компенсуватися за рахунок прозорого бізнесу.

2. Введення ПНВК може привести до появи додаткових вимог і адміністративного навантаження.

Запропонована модель ПНВК вимагає детальних і ефективних правил дотримання. Як така, вона не забезпечує полегшення адміністративного навантаження, а в окремих випадках створюється додаткове адміністративне навантаження. Наприклад, проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податку на виведений капітал», розроблений Робочою групою при Міністерстві фінансів України, передбачає віддалене адміністрування податку, що буде здійснюватися банками, що у свою чергу є додатковим навантаженням на банківські установи України. Платники податків і податкові органи, як і раніше будуть зобов'язані дотримуватися недосконалих і абсолютно нових податкових правил. Таким чином, одну з основних заявлених цілей реформи, полегшення адміністрування, не може бути досягнуто. З іншого боку, ця новація спричинить значне додаткове навантаження і створить правову невизначеність. Експерти стурбовані тим, що нові правила можуть привести до загальної плутанини учасників податкової системи та суттєвого збільшення спорів з податковими органами щодо питань, які не виникають при чинній моделі оподаткування.

3. Кількість податкових перевірок щодо прозорого бізнесу може суттєво зрости

Запропонована модель ПНВК вимагає від українських банків здійснення контролю за угодами з платниками ПНВК. Механізм управління, запропонований проектом Закону про податок на виведений капітал ґрунтуються на механізмі оцінки ризику. Докладний аналіз такого механізму передбачає, що українські податкові органи можуть мати право запитувати додаткову інформацію і створювати надмірне адміністративне навантаження на практично всіх платників ПНВК. При цьому, не визначені критерії достатності та вичерпності пояснень платника податку, тому незадовільна відповідь на запит може призвести до податкової перевірки. Таким чином, запропонована модель введення ПНВК може викликати додатковий тиск на прозорий бізнес.

4. Введення ПНВК може призвести до добровільної відмови України від надходжень податку на прибуток на користь інших держав та сприятиме подальшій офшоризації економіки та зовнішньоекономічної діяльності України.

Скасування податку на доходи нерезидентів з джерел виплати з України («податок на репатріацію») дасть можливість іншим державам отримувати більше податку на прибуток замість та за рахунок України, оскільки такі іноземні держави будуть і надалі оподатковувати доходи із джерел їх походження з України (наприклад, проценти, роялті, лізингові платежі, тощо), і не будуть зобов'язані зменшувати іноземний податок на прибуток на суму українського податку на репатріацію після його скасування.

Більш того, пропозиція щодо скасування податку на репатріацію сприятиме подальшій офшоризації економіки та зовнішньоекономічних операцій України, оскільки українські та іноземні інвестори будуть зацікавлені інвестувати в Україну та надавати фінансування через офшорні структури. Наразі саме податок на репатріацію є стримуючим фактором для структурування інвестицій і фінансування в Україну через країни, з якими Україна уклала договори про уникнення подвійного оподаткування. Відповідно, така пропозиція протирічить цілям указу Президента України «Про заходи щодо протидії зменшенню податкової бази і переміщення прибутків за кордон» від 28 квітня 2016 року №180/2016. Застосування підвищеної ставки ПНВК на операції із резидентами низькоподаткових юрисдикцій (наприклад, 20% замість 15%) не вирішує цієї проблеми.

5. Прозорий бізнес не матиме права переносити відкладені податкові активи після введення ПНВК.

Поточна модель управління ПНПП дозволяє прозорому бізнесу знізити базу ПНПП на суму відкладених податкових активів (наприклад, втрати переносяться, процентні витрати зараховуються відповідно до «правил тонкої капіталізації»). Перехід до ПНВК може позбавити транснаціональні компанії правомірно очікуваного права нижчих податкових зобов'язань в наступних податкових періодах за рахунок суми відкладених податкових активів. Це може негативно вплинути на баланси деяких міжнародних компаній. Деякі з них можуть бути позбавлені відкладених податкових активів, які для деяких платників складають майже мільярд доларів США.

Крім того, відповідно до концепції податку на виведений капітал очікується, що підприємства, що накопичили збитки та наразі не сплачують податок на прибуток, будуть змушені сплачувати значні суми цього нового податку, не маючи можливості враховувати накопичені збитки. Тобто, податок сплачуватиметься підприємствами в силу самого факту здійснення операції, незважаючи на те, має таке підприємство позитивний фінансовий результат чи збиток. Іноземні інвестори, які вже здійснили інвестиції в українські підприємства та мають втрати від девальвації гривні, висловлюють занепокоєння такою зміною податкових правил, оскільки це сприймається як демонстрація інвесторам нестабільності податкового законодавства. Запропонований підхід створює загрозу несправедливого та економічно необґрутованого обтяження платників, які будуть змушені сплачувати податок навіть за відсутності прибутку.

Також, вважаємо за необхідне наголосити, що в інших країнах світу дозволено врахування від'ємного значення об'єкта оподаткування при обчисленні податку на прибуток та перенесення збитків на наступні періоди, що створює більш ліберальні умови ведення бізнесу в таких країнах. Відповідно, введення ПНВК матиме наслідком переміщення капіталів за кордон.

Враховуючи те, що економіка та підприємства України опинилися в складній економічній ситуації за рахунок девальвації гривні, введення нового податку ніяк не буде сприяти збільшенню обсягу іноземних інвестицій та підтримки існуючих інвестиційних проектів, забезпечення захисту прав інвесторів. Оподаткування операцій, що призводить до вилучення (в тому числі шляхом їх недоотримання) коштів, ніяк не буде сприяти очікуванням інвесторів щодо покращення умов ведення бізнесу, валютної та фіскальної лібералізації, а також збільшенню обсягу залучення іноземних інвестицій та капітальних інвестицій в економіку держави.

Для того, щоб визначити позицію бізнесу щодо введення цього податку було створено спеціальний ресурс b2future.org.ua, де є можливість платникам податку проголосувати в підтримку введення даного податку. При цьому інформація щодо голосуючих надана в розрізі назв підприємства, виду діяльності. Згідно інформації з сайту станом на 29 травня 2017 р. прихильників введення цього податку 306 компаній. Серед них 17% це компанії, які зайняті у виробництві товарів, продуктів та сільськогосподарської продукції. 83% - це компанії, які займаються оптовою та роздрібною торгівлею товарами, продуктами харчування та надають послуги (консультаційні, фінансові, послуги в сфері права, інформатизації, оренди, освіти, туризму, розваг та інші). Переважна організаційно-правова форма цих підприємств – ФОП.

Тобто серед прихильників введення нового податку майже немає великих капіталоємних підприємств, створення та ведення бізнесу яких потребує значних фінансових інвестицій, та які, можливо, мають збитки у зв'язку із залученням іноземного інвестування. Введення податку підтримують компанії, які займаються переважно торгівлею, наданням різноманітних послуг, бізнес яких не потребує фінансових інвестицій на створення виробництва та передбачає отримання прибутку майже з початку діяльності.

Враховуючи усе вищезазначене, можна зробити висновок, що введення ПНВК спричиняє наступні суттєві проблеми: відсутність спрощення податкового законодавства, можливе збільшення податкового та адміністративного навантаження, позбавлення існуючих відкладених податкових активів та відсутність ефективних перехідних механізмів. Американська торгівельна палата в Україні та її компанії-члени передбачають подальший поглиблений аналіз зазначених питань та висловлюють занепокоєння в тому, що переваг від даної реформи для української економіки може бути менше, ніж можливих негативних наслідків.

Просимо ще раз прийняти запевнення у глибокій повазі та побажання успіху. У разі виникнення будь-яких запитань щодо цього звернення, просимо Вас визначити відповідальну особу, яка зможе звернутися за номером 490-58-00 та за електронною адресою oshvets@chamber.ua, контактна особа – Оксана Швець, молодший менеджер Палати з питань стратегічного розвитку (оподаткування та митна політика).

З глибокою повагою та найкращими побажаннями,

Президент

Андрій Гундер

